

# Obsah

Předmluva nakladatele 8

Předmluva 11

## I. Geologie jako klíč k porozumění rodnému kraji 13

Charakter území 14

Geologický čas 14

Geologická historie – stručný přehled 17

Minerály a horniny 18

Dějiny Země – Netvořice v globálním kontextu 19

Osobní zkušenosti se starými horninami a jejich ložisky 23

Význam proterozoika pro Netvořice 24

Zpráva o vzniku Země a života 25

Pokračování dějin Země – fanerozoikum 34

Africký vliv na Netvořice 36

Ordovik – tanec Gondwany 37

Silur, jeho vápence a černé břidlice 38

Devon – počátek vrásnění 40

Karbon a perm 41

Netvořice ve stínu průmyslové revoluce 48

Křídová hádanka 49

Třetihory uhelných pánví a tajemných řek 54

Prasázava – význam třetihor pro Netvořice 60

Co jsou ferikrety a co znamenají pro poznání netvořické krajiny? 61

Zahlubování řek v kvartéru 63

Spádová křivka našich toků 64

Čtvrtohory – doba změn 65

Klima v geologické minulosti 67

Antropocén 70

Esence života: biogeochemické cykly a naše budoucnost 70

## II. Geologie netvořicko-neveklovského ostrova 77

Co je metamorfovaný ostrov? 77

Matka naše Gondwana velká 79

Proterozoikum Českého masivu 80

Jílovské pásmo a ložiska zlata 83

Oblast Štěchovice–Slapy 85

Psí hory 86

Další výskyty zlata 88

Metamorfované ostrovy 89

Netvořicko-neveklovský ostrov 90

Variské horotvorné pochody a vznik středočeského plutonu 93

Geologický popis netvořicko-neveklovského ostrova 95

Drobná tělesa dioritů a gaber 104

Železné rudy 106

Kámen a zase kámen 106

Štěrk, písky a hlíny 112

Průzkum nerostných surovin 114

Geologický charakter kraje a jeho genius loci 115

## III. Krajina a půda ve čtvrtohorách 117

Třetihorní předepra 117

Ledovec ustupuje 118

Přicházejí lidé 119

Keltové a jejich odkaz 122

Ostrovský klášter jako kulturní a duchovní centrum kraje 125

Půda nad zlato 126

Kulturní krajina, její využívání a kolonizace 130

Krajina jako domov, útěcha a zdraví 138

Výběr z použité literatury 139

Slovníček vybraných odborných termínů 141

## IV. Průvodce po zajímavých místech

netvořicko-neveklovského ostrova 144

I. Povltaví 146

II. Posázaví 166

III. Lomy Hornopožárského lesa 176

IV. Netvořice 180

V. Vysoký Újezd – Větrov – Teletín 190

VI. Neveklovsko 200

VII. Benešovsko 208

VIII. Týnec nad Sázavou – Pecerady 216

Spolek rodáků z Netvořic 221

Životopis: Václav G. Cílek 223